

ČMRLJI

NEPOGREŠLJIVI OPRAŠEVALCI

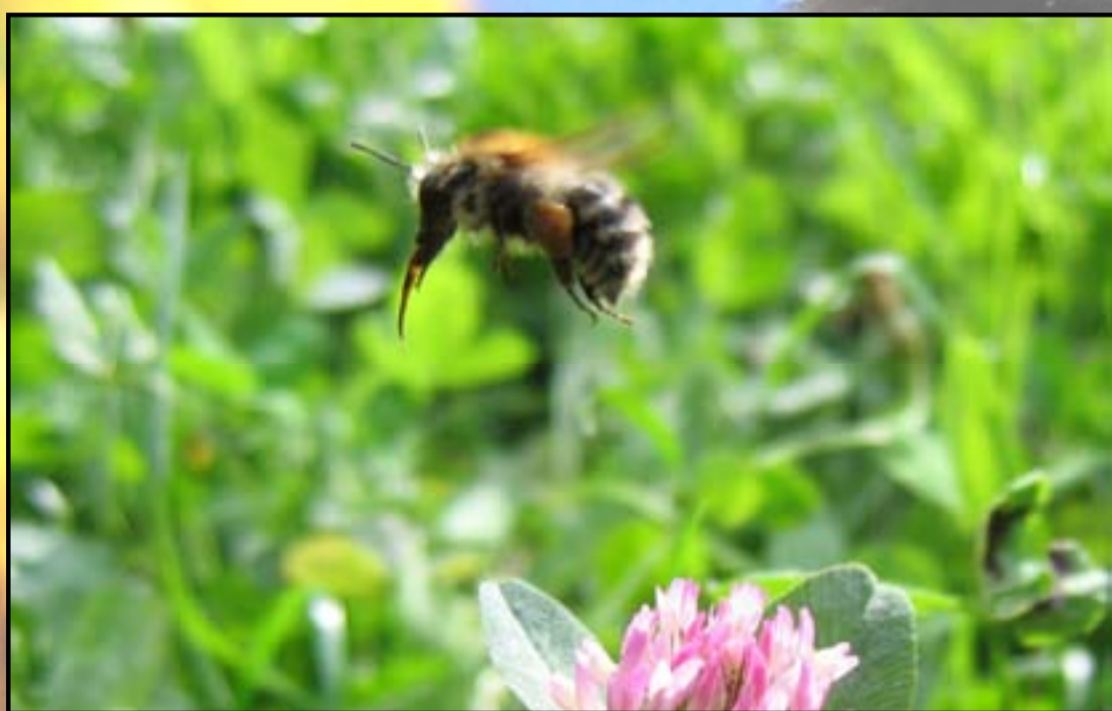
Bombus lucorum gnezdi pod zemljo. Družine so zelo številčne in imajo več sto osebkov.

Bombus lapidarius gnezdi pod zemljo. Je pomemben opraševalec detelj.

Čmrlji letajo tudi v mrazu in dežju, ko je večina opraševalcev nedejavnih. Najdemo jih tudi v gorah.

Ker imajo dolg jeziček, lahko obiskujejo tudi cvetove z dolgim cvetnim vratom.

Čmrlji potrebujejo cvetoče pozno košene travnike. Le na njih lahko dobijo dovolj hrane.

Čmrlji so sorodniki čebel. V Sloveniji živi vsaj 30 vrst. Zimo preživijo samo v zadnjem letu izlegle matice, ki pomladi naredijo novo gnezdo in same poskrbijo za prvo generacijo delavk. V gnezdu živi nekaj deset do nekaj sto delavk.

So pomembni opraševalci divjih in kulturnih rastlin. Zaradi intenzivnega kmetijstva so mnoge vrste ogrožene.

Čmrlji imajo gnezdo pod zemljo v rovih gladavcev ali na površini v mahu. V družini so matica, delavke in samčki.

Zakaj so čmrlji nepogrešljivi opraševalci?

Opraševalci skrbijo za prenos cvetnega prahu med cvetovi. Tega ne počne samo medonosna čebela, ampak še številne druge žuželke npr. čebele samotarke, metulji, hrošči, dvokrilci in čmrlji. Slednji oprašijo marsikaj tistega, kar drugi opraševalci ne morejo in zato izpustijo. To jim omogočajo njihove posebne prilagoditve, kot so sposobnost letanja pri nizkih temperaturah, dolg jeziček in dobra odlačenost.

Pomembnejše kulturne rastline, ki jih oprašujejo so paradižnik, stročnice, kumare, buče, jagodičevje in sadno drevje. Brez čmrljev bi bil pridelek teh rastlin marsikdaj manjši.

Kaj ogroža čmrlje?

Čmrlje ogroža intenzivno kmetijstvo, ki je spremenilo njihovo življenjsko okolje. Na travnikih, na katerih raste samo trava, ne dobijo dovolj hrane. Težko tudi najdejo primerno mesto za gnezdenje. Mnogo gnezd potepajo težki stroji, veliko čmrljev pa propade zaradi škropljenja.

V zadnjem času predstavlja grožnjo tudi uvažanje gojenih čmrljev za opraševanje kulturnih rastlin.

Bombus pascuorum je med našimi najpogostejšimi vrstami. Gnezdi na površini v mahu ali posušeni travi.

Bombus humilis se pojavlja v treh barvnih različicah. V Sloveniji je najpogostejša črna. Ponekod je že izumrl.

Ker so zelo odlašeni so dobri prenašalci cvetnega prahu. "Kožušček" jih sicer ščiti pred mrazom.

Čmrlji so najboljši opraševalci paradižnika. V rastlinjakih za opraševanje uporabljajo gojene družine.

Tam, kjer primanjkuje gnezdilnih mest, jim lahko pomagamo tako, da jih gojimo v čmrlnjakih.

Izid plakata je financiran s sredstvi Programa svetovalne službe v čebelarstvu.

Izdala: Čebelarstva Slovenije, Čebelarstva svetovalna služba. Avtorji besedila: Danilo Bevk, dr. Janez Grad, dr. Andrej Gogala, Aljaž Jenič in dr. Peter Kozmus.

Avtorji fotografij: Danilo Bevk, dr. Janez Grad in Matija Perne. Oblikovanje: Danilo Bevk. Tisk: Tiskarna Schwarz d.o.o. Leto izida: 2008